

ס"א

.. אד"ש: דער סיום פון מסכת פסחים (דמיני' אזלינו) איז דאך מיט דעם ענין פון פדיון בכור(י, ישראל).

ס'איז א מנהג ישראל אז מ'הויבט-אן מיט פרעגן וואס טוט זיך אין געזונט, אין בריאות הגוף ..

.. אד"ש: בא איך דא, און דערנאך דארטן אין ארה"ק ..

.. ש'שטייט דאך אין כתבי האריז"ל אז "אייר" איז ר"ת אַני ה' רופאך (ד' אחרונים) זיינען זיך מפלפל אז "אייר" דארף דאך זיין מיט צוויי יודיין און ש'שטייט הר"ת מיט איין יו"ד, בכל אופן) דעם ר"ת זאגט דאך דער אריז"ל איז דאס א זיכערע זאך?² ..

.. אד"ש: איצטער יה"ר - דארף פּען-זען-ס זיין זאל ווערן "אני ה' רופאך" ..

.. דער רמב"ם אין הלכות דעות איז מאריך מיט א גוואלדיקע אריכות בנוגע אכילה ושתי' וכו', און ער פירט אויס³ אז אויב מ'וועט זיך אזוי פירן איז ער מבטיח אז מ'וועט זיין געזונט ..

.. דערנאך איז דא ע"ד הנ"ל דעם אויבערשטניס אויפטו אין רפואה ..

.. ס'איז דא ווי "הקב"ה מקדים רפואה" בשעת ס'איז שוין דא א זאך (מכה, נאר - מקדים); "אני ה' רופאך" איז - אז "כל המחלה גוי' (מלכתחילה) לא אשים עליך" .. [כנראה תחלה מחק תיבת "שוין", ואח"כ ביטל המחיקה]

.. רפ"מ: ברמב"ם הלי דעות⁴ מפרש את הפסוק ..

.. אד"ש: ווארום וי"ל - ס'איז דאך א כפל לשון ..

ס"ב

ס'איז דא א גוואלדיקער פלא .. [ציינן להבדיל את התיבות "גוואלדיקער פלא"]

(1) שער יששכר חודש אייר

(2) ראה שיחת ש"פ שמיני ש.ז. ס"י ואילך

(3) שם פ"ד ה"כ

(4) שם הט"ו

.. זיין א זמן אַז ווען "נשתנו הטבעים", און אעפ"כ האט ער דאס אריינגעשטעלט
(בספרו יד החזקה): **סתם**.

* **ובפרט בכלל** איז דער רמב"ם שרייבט דאך נאר ענינים ..

.. ע"ד ווי ער האט ניט אריינגעשטעלט די דינים וואס זיינען נישט געווען אמאל און וועלן
ניט זיין לעי"ל .. [ומחק את סימן-השאלה בצד הגליון]

.. און ער האט דאס געוואוסט אז ס'וועט זיין "נשתנו הטבעים" ..

[אצל הנכתב "אין זיינע הלכות גופא איז פאראן שינוים לגבי ווי ס'שטייט אין ש"ס",
ציינ: ?]

.. מוז מען זאגן (**ע"ד הצחות**) אז אן אידשענ'ס געזונט איז אויף אזויפיל טייער, אז
אויף באווארענען מערניט ווי אונדז געציילטע יארן צי אונדז געציילטע דורות ..

.. דערפאר **עס** שטייט דאך אין מהרי"ל אז ער האט גע'אסר'ט, אַז מ'זאל ניט
אויספרואווען די סגולות וואס ס'שטייט אין ש"ס, (אין גמרא שבת איז דא א גאנצע
סוגיא בנוגע סגולות) ..

.. נאר וויילע בזמנם איז דאס געווען אן ענין **סגולה כו'** ..

.. נותנים כח לאדם שטובע בים שניסה להציל את עצמו ע"י שיודע שחכמים פסקו
שמים אין להם סוף, שאז יש לו נתינת כח מהפס"ד בתורה ..

- 1 -

פוסקים כן ~~ה'י~~ הוא מחי'אש מלכתחילה ~~וכו~~

ג. אד"ש; מיר איז א צייט געווען קשה דער באנצער ענין, ס'איז דאך א כלל אז "החורה הזו לא תהי' מוחלפת", און אז "החורה נצחית", וכיחד עם זה זאגט מען אז & חורה שרייכט אן ענין, און זאגט אליין אז ס'איז ניט קיין נצחית, און ס'קאן זיין "נשתנו הטבעים"? ס'איז דא מצוות וואס חורה זאגט מלכתחילה אז ס'איז חלוי בזמן, ע"ד ווי מצוות וואס זיינען פארכונדן מיט "לאחר' כניסה לארץ", אדער מצוות ~~דער זיין פאר מ"ת און נאך מ"ת~~.

דא איז אבער א זאך וואס חורה האט אויף דעם קיין קצבה ניט געבען, ~~ניט~~ חורה האט געזאגט אז ס'וועט קומען דער און דער יאר דעמולט וועט נשתנה ווערן טבע, לולא ווען פוסקים זאגן דאס ניט - וואלט דאס אזוי אנגעגאנגען ווארום אזוי שטייט אין חורה ~~אז זיין פון אכילה ו~~ ושחי' סגולה וכו' - איז דאס "לא תהי' מוחלפת",

נאר דערנאך האבן פוסקים גע'פסק'נט על יסוד החורה אז ס'איז ענינים ווען זיינען פארכונדן מיט טבע העולם, און אויב עולם ווערט נשתנה - ווערט דער ענין בטל, צי דער ענין ווערט אויף נשתנה. ס'בלייבט דאך אבער די שאלה: דאס איז דאך א טייל פון "החורה הזאת

לא תהי' מוחלפת"?

כיז ס'האט מיר ארויסגעהאלפן אין דעם א תשובה פון הרמ"ע מפאנו ~~שר"ח~~ ~~סי' עב~~:

~~במהדי"ם~~ ~~אין צד~~ ~~כ"ס~~ א זאגט: דברה חורה בלשון הכאי ערים גדולות וכצורת כשמים, דברו נביאים לשון הכאי והכקע הארץ לקולם, און נאך ~~אזוי~~

ווערט דאך א שאלה מ'זאגט דאך אז דברה חורה און מ'זאגט - ס'איז לשון הכאי, צי דברי חכמים און ס'איז & לשון הכאי? זאגט דער רמ"ע מפאנו, אז דער "הכאי" איז דאס מערניט ווי דא למטה, אבער באמיתה הענינים אז מ'זאגט "ערים גדולות וכצורות" (וואס דאס שטייט דאך אנטקעגן ארץ ישראל) - למעלה איז דאס טאקע "ערים גדולות וכצורות" "שאין ע' שרים של מעלה נכנסים באוירה של ארץ ישראל", עד"ז "והכקע הארץ לקולם" - דער געשריי דא האט נישטאלטן די ארץ ווי ארץ שטייט כרוחניות, עד"ז איז ער מכאר די ארץ קעק עניני "לשון הכאי".

עד"ז קען מען מכאר זיין כנוגע לענינים: דאס וואס די סגולה ווערט בטל דא למטה - דערפאר וואס דא איז "נשתנו הטבעים", דער טבע דא למטה איז ~~ניט~~ אבער מכריח אז דער טבע למעלה דארף נשתנה ווערן, ~~דענאך כוונת~~

יעד'ך ניט געזונטקייט איז דאך פארכונדן מיט ניט געזונטקייט כרוחניות, און אזוי אויך די סגולה האט די כידע ענינים: ווי דאס קומט אראפ אין ג

. . פוסקים כן הי' הוא מתיאש מלכתחילה- וכו'

ס"ג

. . ווי מצוות וואס זיינען פארבונדן מיט **קודם אדער** "לאחרי כניסה לארץ", אדער מצוות ~~ווי צו זיינען פאר מ"ת~~ און נאך מ"ת.

דא איז אבער א זאך וואס תורה האט אויף דעם קיין קצבה ניט געגעבן, אא תורה האט [ניט] געזאגט אז ס'וועט קומען דער און דער יאר דעמולט וועט נשתנה ווערן טבעו, לולא, ווען פוסקים (**דורות לאחר זה**) זאגן דאס ניט - וואלט דאס אזוי אנגעגאנגען ווארום אזוי שטייט אין תורה; (~~אא דאסער~~ אא ענין פון אכילה ושתי' סגולה וכו') - איז דאס "לא תהי' מוחלפת",

נאר דערנאך האבן פוסקים גע'פסקינט על יסוד התורה אז ס'איז דא ענינים וואס **עלכע** זיינען פארבונדן מיט טבע העולם . .

. . ביז ס'האט מיר "ארויסגעהאלפן" אין דעם א תשובה פון הרמ"ע מפאנו^[5] ~~והקדים-~~ **אויף דער** די גמרא אין תמיד^[6] ~~אאט:~~ דברה תורה בלשון הבאי ערים גדולות ובצורות בשמים, דברו נביאים לשון הבאי ותבקע הארץ לקולם, און נאך ~~אזוינע ענינים~~ . .

. . אבער באמיתית הענינים אז מיזאגט "ערים גדולות ובצורות" (וואס דאס שטייט דאך אנטקעגן ארץ ישראל) - למעלה איז דאס **שאקע** "ערים גדולות ובצורות" . .

. . עד"ז איז ער מבאר די ~~איבעריקע אנדערע~~ עניני "לשון הבאי" . .

. . והביאור בזה-

~~יעדעך~~ ניט געזונטקייט איז דאך פארבונדן מיט ניט געזונטקייט ברוחניות . .

(5) שו"ת סי' עג

(6) כט, א

. . חמישים אמה צי מאה אמה, מיט א הגבלה . .

. . ווי יעדער ענין פון אן אידן, עאכו"כ היפך בריאות הגוף **וואס** איז פאבונדן מיט היפך בריאות הנשמה . .

. . און די נפק"מ בפועל: אכילה ברוחניות זאגט די גמרא¹⁷ אז דאס גייט אויף קיום המצוות . .

. . איז בגשמיות דא למטה איז די וועלט קאליע געווארן - העלפט דאס ניט. משא"כ ברוחניות: - **והוא העיקר.**"

(7) **שבת** . . וראה דאך קה"ר פ"ח, טז ובעץ יוסף שם

(8) **להעיר - כשבהמ"ק הי' קיים מביא קרבן ונתכפר לו ונרפא, כשמפני חטאינו אין נשתנה העולם (כי חרב ביהמ"ק כו') אין יפוליש הקרבת קרבן מועילה (ואדרבא), כ"א הרוחניות שבההקרבה, תפלות תשובה וכו'.**

**בס"ד. ר"ד* משיחת כ"ק אדמו"ר שליט"א
בעת ביקורו של הרה"ג מוה"ר פנחס מנחם אלתר שליט"א
אחיו של האדמו"ר מגור שליט"א –
יום א', ד' אייר ה'תשמ"ג**

א. רפ"מ הציג את בנו בפני כ"ק אדמו"ר שליט"א, ואמר שהוא בא לארה"ב להשתתף בפדיון הבן של נכדו.

אד"ש: דער סיום פון מסכת פסחים¹ (דמיני' אזלינן) איז דאך מיט דעם ענין פון פדיון בכור(י, ישראל).

ס'איז א מנהג ישראל אז מ'הויבטאָן מיט פרעגן וואָס טוט זיך אין געזונט, אין בריאות הגוף.

רפ"מ: הבריאות שלי או של אחי – האדמו"ר מגור שליט"א?

אד"ש: באַ אייך דאָ, און דערנאָך דאָרטן אין ארה"ק.

רפ"מ: אצלי ב"ה בסדר, וכן אצל אחי שליט"א ב"ה בסדר, אבל הרבנית לא מרגישה בטוב ואבקש את ברכת כ"ק אדמו"ר שליט"א עבודה.

אד"ש: התעניין בשלומה, ואמר:

ס'שטייט דאָך אין כתבי האריז"ל אַז „אייר" איז ר"ת אני ה' רופאך², (אחרונים¹ זיינען זיך מפלפל אַז „אייר" דאָרף דאָך זיין מיט צוויי יודיין³ און ס'שטייט הר"ת מיט איין יו"ד, בכל אופן) דעם ר"ת זאָגט דאָך דער אריז"ל איז דאָס אַ זיכערע זאָך².

רפ"מ: מיום ליום ב"ה מצבה משתפר.

אד"ש: איצטער יה"ר – דאָרף זיין זאָל ווערן „אני ה' רופאך", די רפואה זאָל זיין אין אַן אופן אַז – מלכתחילה „לא אשים עליך"⁴.

(1) שער יששכר חודש אייר.

(2) ראה שיחת ש"פ שמיני ש.ז. ס"י ואילך.

(*) חלקה הראשון של שיחה זו (ס"א-ג) הוגהה ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א בשעתו. סעיפים ב"ג הוגהו שוב ונרפסו בתור לקוט לקראת חה"ש תשמ"ג (ונרפס בלקו"ש חכ"ג ע' 33 ואילך). כאן ניתוספו הערות ומ"מ בשולי הגליון ע"י המו"ל, וכדי להבדיל בינם להערות שהוגהו, באות הערות המו"ל באותיות קטנות יותר. (1) קבא, ב. וראה הדרן עמ"ס פסחים דשנת תשל"ב (נרפס בהגדה ש"פ עם לקוטי טעמים מנהגים וביאורים

(קה"ת תנש"א) ע' תנט).

(2) ל' הכתוב – בשלח טו, כו. וראה חידושי חת"ס לשבת קמו, ב. שער יששכר מאמר חודש אייר ס"ג (פח, א"ב). וראה שיחת ש"פ שמיני תשמ"ג ס"י ואילך.
(3) שו"ת תרומת הדרשן סרל"ג. שו"ת מהר"ל סקפ"ט. רמ"א אעה"ז סקכ"ו ס"ז. וראה ס' בין פסח לשבועות (אה"ק ת"ו, תשד"מ. תשמ"ה) פ"א ס"ב הערה מג. וש"נ.
(4) בשלח שם.

ס'איז דאָך דאָ צוויי דרכים אין רפואה:

דער רמב"ם אין הלכות דעות⁵ איז מאריך מיט אַ געוואלדיקע אריכות בנוגע אכילה ושת' וכו', און ער פירט אויס³ אַז אויב מ'וועט זיך אַזוי פירן איז ער מבטיח אַז מ'וועט זיין געזונט, וואָס דאָס איז אויך אַ דרך אין רפואה,

ע"ד הנ"ל דעם אויבערשטנס אויפטו אין רפואה אַז – „אני ה' רופאך“:

ס'איז דאָ ווי „הקב"ה מקדים רפואה“⁶ בשעת ס'איז שוין דאָ אַ זאך (מכה, נאָר – מקדים): „אני ה' רופאך“ איז – אַז „כל המחלה גו' (מלכתחילה) לא אשים עליך“.

רפ"מ: ברמב"ם הל' דעות⁴ מפרש את הפסוק (משלי כא, כג) „שומר פיו ולשונו“ שהכוונה לעניני אכילה, וצריך לעיין המקור ע"ז, שהרי רש"י ועוד מפרשים (שם) מפרשים שהכוונה ש„שומר פיו ולשונו – מדיבור“?

אד"ש: וי"ל – ס'איז דאָך אַ כפל לשון „(שומר) פיו ולשונו“, פיו איז איין זאך, „ולשונו“ איז אַ צווייטע זאך.

ב. ס'איז דאָך אַ געוואלדיקער פלאך, דער רמב"ם האָט דאָך געוואוסט אַז ס'וועט זיין אַ זמן ווען „נשתנו הטבעים“, און אעפ"כ האָט ער דאָס אַריינגעשטעלט בספרו יד החזקה סתם.

ובפרט איז דער רמב"ם שרייבט דאָך נאָר ענינים וואָס זיינען אויף אַלעמאָל, אויב ס'איז אַ דין וואָס ס'איז נאָר אין זיין זמן האָט ער ניט געדאַרפט אַריינשטעלן בספרו יד החזקה, ע"ד ווי ער האָט ניט אַריינגעשטעלט די דינים וואָס זיינען געווען אַמאָל, און וועלן ניט זיין לע"ל⁸.

אין הל' דעות⁵ שרייבט ער ענינים פון הנהגה אין אכילה ושת', און ער האָט געוואוסט אַז ס'וועט זיין „נשתנו הטבעים“ והראי' – בזמנו לגבי זמן הש"ס איז אויך „נשתנו הטבעים“, אין זיינע הלכות גופא איז פאַראַן שינויים לגבי ווי ס'שטייט אין ש"ס, און מפרשים⁹ פאַרענטפערן אויף דעם וויילע „נשתנו הטבעים“ – אעפ"כ האָט ער די דינים אויך אַריינגעשטלט אין הל' דעות, וואָס דאָס איז אַ טייל פון יד החזקה, פון משנה תורה?

מוז מען זאָגן (ע"ד הצחות) אַז אַן אידנ'ס געזונט איז אויף אַזויפיל טייער, אַז אויף באַוואַרנען געציילטע יאָרן צי געציילטע דורות – דאַרף מען דאָס אַריינשטעלן צוזאַמען מיט אַלע ענינים, וואָס „התורה הזאת לא תהא מוחלפת“¹⁰.

(4) שם הט"ו.	(3) שם פ"ד ה"כ.
(5) פ"ד.	(5) פ"ד.
(ט) כללי הפוסקים ס"ה אות יא.	(6) מגילה יג. ב.
(9) ראה ספר קובץ לרמב"ם שם ה"ח. שד"ח חלק ג תרנח. סע"א ואילך.	(7) בהבא לקמן – ראה בארוכה לקו"ש חכ"ג שיחה ג' לחג השבועות. שיחות חג השבועות וש"פ נשא תשמ"ג.
(10) עיקר הט' מ"ג עיקרים. וראה בהנסמן לקמן הע' 21.	(8) ראה לח"מ הל' ת"ת פ"ד ה"א: שרבינו אינו אומר הדינים הנוהגים בזמן הזה בלבד אלא הדינים שינהגו

רפ"מ: כיום אנחנו רואים שר"ל שמורידים לאנשים מן הארכובה ולמעלה ובכל זאת נשארים לחיות כך עשר, עשרים שנה, אולי זה מצד שהיום „נשתנו הטבעים“.

אד"ש: אזוי מוז מען זאָגן.

עס שטייט דאָך אין מהרי"ל¹¹ אז ער האָט גע'אסר'ט, מ'זאָל ניט אויספרואווען די סגולות וואָס ס'שטייט אין ש"ס, (אין גמרא שבת¹² איז דאָ אַ גאַנצע סוגיא בנוגע סגולות), ווי אזוי צו פירן זיך באַ דעם ענין און ווי אזוי צו פירן זיך באַ דעם ענין,

שטייט אין מהרי"ל (בכל אופן ס'שטייט אין ספרים¹³ פון יענע צייטן) אז מ'אסר'ט אַז מ'זאָל דאָס ניט אויספרואווען, און מ'זאָגט דעם טעם אויף דעם, אַז ס'קען זיין אַז ער וועט אויספרואווען און זען אַז ס'שטימט ניט, וועט באַ אים ווערן אַ ספק אויף אַן ענין בתורה. און דער טעם (פאַרוואָס ס'העלפט ניט) איז וויילע – „נשתנו הטבעים“ (ראה לקו"ש ח"כ ע' 66 הע' 38. וש"נ¹⁴).

זעט מען דאָ אויך די זעלבע זאָך אַז ש"ס האָט אַריינגעשטעלט סגולות אָדער הנהגות – וויסנדיק אַז ס'וועט זיין „נשתנו הטבעים“, נאָר וויילע בזמנא איז דאָס געווען אַ סגולה כו'.

רפ"מ: לפעמים אנו מוצאים גם להיפך, האדמו"ר מקוצק זצ"ל אמר שכל עניני מוזיקים ושדים וכו' הנמצאים ברמב"ם כוונתו בזה שעי"ה הפס"ד שלו הוא ביטל את הכחות שלהם אע"פ שענינם מבואר בגמרא¹⁵. וכן ביאר אחי האדמו"ר ר' ישראל זצ"ל בשם רבי אלימלך מליזינסק זצ"ל טעם הדבר שחכמים החמירו בעגונה שבעלה טבע בים מכיון שמים אין להם סוף¹⁶, כי ע"י שהחמירו בזה ע"י נותנים כח לאדם שטובע בים להציל את עצמו ע"י שיודע שחכמים פסקו שמים אין להם סוף, שאז יש לו נתינת כח מהפס"ד בתורה¹⁷, משא"כ באם לא היו פוסקים כן הי' הוא מתיאש מלכתחילה וכו'.

ג. אד"ש: מיר איז אַ צייט געווען קשה דער גאַנצער ענין, ס'איז דאָך אַ כלל אַז „התורה הזו לא תהי' מוחלפת“, און אַז „התורה נצחית“¹⁸,

וביחד עם זה זאָגט מען אַז תורה שרייבט אַן ענין, און זאָגט אַליין אַז ס'איז ניט קיין נצחית, און ס'קען זיין „נשתנו הטבעים“?

16) יבמות קכא. א.

17) וראה ירושלמי נדרים פ"ו ה"ח – נתבאר בעת ביקור הרה"ג ר"מ קליין, י"ג שבט תשמ"ג.

18) תניא רפ"ז. וראה רמב"ם רפ"ט מהל' יסוה"ת. וראה גם הקדמת הרמב"ם לפיה"מ (הובא בפירושו לסנהדרין הקדמה לפרק חלק יסוד התשיעי) ד"ה החלק הראשון (המתנבא בשם) ואילך. הל' מלכים פי"א סה"ג (וראה לקו"ש חי"א ע' 271; 275). וראה גם הל' מעה"ק ספ"ב.

11) לקוטים שבסו"ס מהרי"ל.

12) קכט, א"ב.

13) ראה ספר קובץ שם. וש"נ.

14) ראה רמ"א אה"ע סקנ"ו ס"ד. מג"א סקע"ג סק"א. שו"ע אדה"ז חאו"ח סו"ס קעט (ואף שהוא בענין של סכנה). וראה שד"ח (כרך א' ע' רי ואילך. כרך י' ע' קצד). וש"נ.

15) וראה שיחת ש"פ תשא, שושן פורים קטן תשד"מ ס"ל-לא.

ס'איז דאָ מצוות וואָס תורה זאָגט מלכתחילה אַז ס'איז תלוי בזמן, ע"ד ווי מצוות וואָס זיינען פאַרבונדן מיט קודם אָדער „לאַחרי כניסה לאַרץ“, אָדער מצוות פאַר מ"ת און נאָך מ"ת.

דאָ איז אָבער אַ זאָך וואָס תורה האָט אויף דעם קיין קצבה ניט געגעבן, תורה האָט ניט געזאָגט אַז ס'וועט קומען דער און דער יאָר דעמולט וועט נשתנה ווערן טבעו, לולא, ווען פוסקים (דורות לאַחר זה) זאָגן דאָס ניט – וואָלט דאָס אַזוי אָנגעגאַנגען וואָרום אַזוי שטייט אין תורה (דער ענין פון אכילה ושת' סגולה וכו') – איז דאָס „לא תהי' מוחלפת“,

נאָר דערנאָך האָבן פוסקים גע'פסק'נט על יסוד התורה אַז ס'איז ענינים וועלכע זיינען פאַרבונדן מיט טבע העולם, און אויב עולם ווערט נשתנה – ווערט דער ענין בטל, צי דער ענין ווערט אויך נשתנה.

ס'בלייבט דאָך אָבער די שאלה: דאָס¹⁹ איז דאָך אַ טייל פון „התורה הזאת שלא תהי' מוחלפת“?

ביז ס'האָט מיר „ארויסגעהאַלפן“ אין דעם אַ תשובה פון הרמ"ע מפאנו⁵:

אויף דער גמרא אין תמיד⁶: דברה תורה לשון הבאי דכתיב ערים גדולות ובצורת בשמים²⁰, דברו נביאים לשון הבאי ותבקע הארץ לקולם²¹, און נאָך,

ווערט דאָך אַ שאלה מ'זאָגט אַז דברה תורה און מ'זאָגט – ס'איז לשון הבאי, צי דברי חכמים און ס'איז לשון הבאי?

זאָגט דער רמ"ע מפאנו, אַז דער „הבאי“ איז דאָס מערניט ווי דאָ למטה, אָבער באמיתית הענינים אַז מ'זאָגט „ערים גדולות ובצורות“ (וואָס דאָס שטייט אַנטקעגן ארץ ישראל) – למעלה איז דאָס „ערים גדולות ובצורות“, „שאינן ע' שרים של מעלה נכנסים באוירה של ארץ ישראל“, עד"ז „ותבקע הארץ לקולם“ – דער געשריי דאָ האָט געשפאַלטן די ארץ ווי ארץ שטייט ברוחניות, עד"ז איז ער מבאר די אַנדערע עניני „לשון הבאי“.

עד"ז קען מען מבאר זיין בנוגע לענינים: דאָס וואָס די סגולה ווערט בטל דאָ למטה – דערפאַר וואָס דאָ איז „נשתנו הטבעים“, דער טבע דאָ למטה איז אָבער ניט מכריח אַז דער טבע למעלה דאַרף נשתנה ווערן.

ניט געזונטקייט איז דאָך פאַרבונדן מיט ניט געזונטקייט ברוחניות, און אַזוי אויך די סגולה האָט די ביידע ענינים: ווי דאָס קומט אַראָפּ אין גשמיות און ווי דאָס

(6) כט, א.

(5) שרית סי' עג.

(20) דברים שם.
(21) מלכים"א, א, מ.

(19) וראה שו"ת צפע"נ (דווינסק) ח"א סי"ד. צפע"נ
להרמב"ם הל' שבת פ"י הכ"ב בהשמות. לקו"ש חכ"ג ע'
34, וש"נ. (ובנוגע לרמב"ם) שם ע' 36, וש"נ.

קומט אַראָפּ ברוחניות, איז ע"ד ווי מ'זאָגט באַ „ערים גדולות ובצורות בשמים“, איז דאָ למטה זעט מען וויפל ס'איז „גדולות“ אַזויפיל-און-אַזויפיל די הויך, חמישים אמה, מאה אמה, מיט אַ הגבלה. אָבער באמיתית הענינים למעלה, איז דאָס – „בשמים“.

עד"ז אויך אין די סגולות אַז זיי זיינען טאַקע בטל געוואָרן, במה דברים אמורים – בנוגע צו חולי כפשוטו בגשמיות און די סגולה כפשוטה בגשמיות,

בנוגע אָבער צו דער סיבת החולי וואָס דאָס איז אַן ענין רוחני – אַזוי ווי יעדער ענין פון אַן אידן, עאכ"כ היפך בריאות הגוף וואָס איז פאַרבונדן מיט היפך בריאות הנשמה – איז אַן ער וועט טאָן די סגולה ברוחניות וועט דאָס איצטער אויך העלפן.

און די נפק"מ בפועל: אכילה ברוחניות זאָגט די גמרא⁷ אַז דאָס גייט אויף קיום המצוות, און שתי' ברוחניות גייט אויף לימוד התורה – „אין מים אלא תורה“²², איז וואו ס'איז דאָ אַ סגולה וואָס ס'איז פאַרבונדן מיט אכילה אָדער שתי', איז בגשמיות דאָ למטה איז די וועלט קאַלע געוואָרן – העלפט דאָס ניט. משא"כ ברוחניות – והוא העיקר⁸.

7) שבת י, א. וראה קה"ר פ"ח, טז ובעץ יוסף שם. (כי חרב ביהמ"ק כו') אין הקרבת קרבן מועילה
8) להעיר – כשבהמ"ק הי' קיים מביא קרבן (ואדרבא), כ"א הרוחניות שבהקרבה, תפלות תשובה ונתכפר לו ונרפא, כשמפני חטאינו נשתנה העולם וכו'.

ליכות

ר' יוסף יצחק שי'

בן סימא חסיא

לרפואה שלימה קרובה

ובאופן ד"מלכתחילה אריבער"

ו"אני ה' רופאך"